

Natiksonari

- A.D.:** Nasihau tohusur nēpasusan siYesu Kristo.
- ais:** [*nəais*] Nəwai todaŋ nəboŋ tosusus buni vakot.
- ak:** [*nəak*] Nəbilitibot aNoah toum həni hən nəbathudud san mai natit tiltile gail lotomaur asike ləbimat len nəbilitius mai nilev tokabut gol navile a pan.
- akat:** [*nəakat*] Nəvat sua nətau han topəhapəhw o tomasiav be goləboi gəbəkəta vi lohoim kəkereh.
- alos:** [*nəalos*] Nəhai sua, nalut gail lotomətortor. Nalut nəalos lutov pəpadaŋ hən nətan ŋai. Nasuhut nalut nəalos evi hai pəhas nəju gail ləbēvəhas niben nəvanuan tomat həni hən asike bibo tutut be hən bīpat bēbəlav. Nalut nəalos ehum naluvera.
- alfa:** [*alfa*] Len nəalfapet silat a Kris, alfa evi naleta nametəkav.
- ametist:** [*nəametist*] Nəvat nətau han tobəŋboŋ ale imasil.
- Appa:** [*aAppa*] Nasoruan sua len nasoruan ta Aram, namilen ke Tata.
- Areopakus:** [*nəAreopakus*] Nəvehuh sua tokad nahəsan nagot hən nəbalan silat a Atens, mai lokis nəmatsistret gail lotobətah lan nəAreopakus am.
- baptais:** [*ibaptais*] Ajon eduŋ nəvanuan gail len nəwai ale ipat kuv galito. Igole hən ləbēvusan nəpairan dan nəsaan salito, mai nautautan hən nəmauran toveveu.

bathuyah: [*nəbathuyah*] Nəboŋ datbisor husur nəbathudud sidato datoləboi datbisor husur alat lototoh sutuai tia, atəmadit gail, atabədit gail, alat lotopas galit mai alat lotopas galit am sutuai sutuai. Datokis galit p̄isi nəbathuyah sidato. Alat lotohusur gidato, anatudit gail, aməhaibəgw gail, anatulit gail van van datokis galit hən nəpasusan sidato.

B.C.: Nasihau gail lotopat a m̄o hən nəpasusan siYesu Kristo. Ale datuke A.D. hən nasihau lotohusur nəpasusan san.

bea: [*nabea*] Narivatəvat katkat totibau, tobəlav səhor nəvanuan. Niben kavkav ikad navurun, ale iyar len narien ivat hum narivatəvat be eləboi biyar hum nəvanuan len narien eru.

boŋ hən Nabəbaŋan: [*Nəboŋ hən Nabəbaŋan*] Nəboŋ sua seJu gail totibau. Len nəboŋ enan ləsəhan, lobəbaŋ mai aGot. Abiltihai tutumav etutumav hən bəbəbaŋ sil nəsaban mai nəsaan seJu gail. Nəboŋ enan ipat len nahəbati Septeba o Oktoba ŋa len nahəbati eru enan nətəs isa masuŋ hən nawolan.

bras: [*nəbras*] Nametəlai sua nətəu han toyəŋəŋ. Len nəbras ikad nakopa mai nametəlai sual am lokisi hən nasiŋk artoḃon. Nasiŋk evi nametəlai tokabut gol nəkapa.

brons: [*nabrons*] Nametəlai sua todaŋ, nətəu han tomial kəkereh hun nakopa. Len nəbrons ikad nakopa mai natin artoḃon.

bubur: [*abubur, nabubur*] Nasoruan siGot b̄ike nabubur o abubur, evi nəvanuan ideh gotoləboii, gotoləmasi, gotoriŋ nəloŋ lan, savi natəbarehreh o nauluŋan gotoləŋoni o gotoke giləh maii. (Geris Jon 15.13–15.)

biltihai tutumav: [*abiltihai tutumav*] Avān sua toil a mō hən ahai tutumav gail. Vəha-sua len nasihau ṽisusua eḅis len naim siGot len Naut Tolo hən Naloan gail, nahudhuim lohoim buni len naim siGot. Eḅis hən ḅigol nəda hən narivatvat totutumav hən gail ḅeturtur, hən nəvanuan gail ləḅiveveu dan nəsaan salito. Nəḅoḅ nasoruan siGot toke abiltihai tutumav gail, lovi alat lotovi abiltihai tutumav a mō mai ahai tutumav gail lotoil a mō. Len nasoruan ḅonḅon datuke *hae pris mo jif pris*.

biltiluṽoh hən nasoltia: [*Nabiltiluṽoh hən nasoltia*] Nabiltiluṽoh hən nasoltia ikad nasoltia lotovi 600 lan.

biltiwai Kalili: [*Nabiltiwai Kalili*] Len naut a Kalili ikad nabiltiwai nabəlavān han tovi 21 km mai naḅosəḅosan han tovi 8 km. Ikad nəhes eru am. Lokisi hən nabiltiwai Tiperias (Jon 6.1) mai nabiltiwai Kennesaret (Luk 5.1) am.

buvimal: [*naḅuvimal*] Ehum navibu tokad naḅur gail lan. Nəvanuan toranṽranṽ hən eṽuv lan ale eriḅ nəḅarhuvəlan gail len naḅur han gail hən ḅegəgel hən nəwalan han.

det: [*nadet*] Nadet ehum namətu, ebəlav, ikad nəḅashəte mai ikad naṽite lotohanhan. Len naut a Israel lobilḅil hən nəḅashət nadet hən leḅeṽusani ke losəhor aenemi salito gail len nəḅalan. Lobilḅil hən am len nahəhaṽuran.

didimair: [*edidimair*] Nəvanuan todidimaur egəgel hən nənauan san akis, sənau ləḅoi naḅisal tonor hən ḅehusuri.

elefant: [*naelefant*] Nabiltirivatəvat niben totibau. Nədarinḅan aruḅosəḅos, nahunusun

ebəlav masuṽ hum nəm̃at, ale ikad nariṽon eru artobəlav habat.

emerald: [*naemerald*] Nəvat sua nətau han tokəskəsan, ale imasil.

Epikurian: Galit lodəlom ke nahəhaṽuran evi nəbathut nəmauran, ale b̃ikad nagot ideh, nəvanuan lovi naut kəmas hən galito.

Farisi: [*naFarisi*] Avan ideh len nəpati hən napolotik sua, tohushusur gat nakelean todar̃ p̃isi, ale topatpat gai məhat həni. Edəlom ke ikad na-le-məhat-an dan nəmatan, mai aGot eil a m̃o mai iwol hən natit p̃isi.

fik: [*nafik*] Ikad nəhai sua len naut a Israeḷ. Ləb̃imabule len naut tovoi həni, eləboi b̃etibau, ale nalute ip̃osəp̃os. Nəboṅ toṽan, naṽit nəhai nafik ihehe, ale nəvanuan loləmas ləb̃ihani. Lokis nəhai enan hən nafik o nəhai nafik, ale lokis naṽit nəhai enan hən nafik.

flaks: [*nəflaks*] Natuhhai sua tokad natret gail len natuḃulon. Luvai natret gail hən ləb̃ikad nəkaliko tovoi.

fran^{kinsens}: [*nafran*^{kinsens}] Nəda hən nəhai sua. Nəboṅ nəda tomasmas, egəm vi hai p̃əhas. NaJu gail lovəhas niben nəvanuan tomat həni. NaJu gail lurer hən nəvanuan həni, ale len nalotuan salito lopəṅasi len natutumavan husur nəḃon tosusau.

foks: [*nafoks*] Ehum natuhlipah nagilen totibau. Akis ike tikat bun nəman gail be səhanhani, mai ikad nəkadun mai naṽide hum nahit tosusuah gai. Itohtoh len naḃur len tan.

Friman: Naut p̃isi len naut a Rom lukad alat lotovi slev a m̃o be ləsavi slev am, lukad

nəmakuvan tia.

gavna: [*nəgavna*] Nəvanuan toil a mō hən naprovens ta Rom lokisi hən agavna. Imaienan, nəboŋ lotopas aYesu, Kwirinius evi gavna len naprovens Siria, nəboŋ aYesu tomat, aPontius Pilate evi gavna len naprovens Jutea.

gol: [*nagol*] Nametəlai sua tomədmədau, nətau han toyanyaŋ buni. Nagol sətaŋ. Nəvat hən gəb̃eʋur nagol etibau gol ke evi nametəlai sekiŋ gail.

gomah: [*igomah*] Napəhaʋut b̃ikab buni, nahurabat san gail b̃ivoi habat, b̃epəhas buni, datuke igomah. Ləb̃itai nəwag hən nəwag b̃ivoi buni datuke nəwag igomah. Avan ideh b̃isor hən nasoran san b̃egəlgəlan, b̃ebutəlas hən datb̃edəlomi, datuke nasoruan san igomah buni.

hai kelkel ur: [*ahai kelkel ur*] Nəvanuan tokel ur nasoruan aGot tokel mai. Len nasoruan b̃onb̃on datuke *profet*.

hai pispisul: [*ahai pispisul*] Nəvanuan aYesu tolekis həni, totabtabuh lan hən b̃ikel ur napisulan san, na-kel-uri-an tovoi, mai nəvanuan gail hən natohan pipihabəlan aGot b̃etibau am tabtab. Len nasoruan b̃onb̃on datuke *aposol*.

hai pusan: [*ahai pusan*] Nəvanuan topuspusan. Galevis loʋusan nəvanuan gail hən nalo siMoses, be aYesu eʋusan nəvanuan gail hən natohan pipihabəlan aGot mai naʋide tovoi aGot toləŋoni. Lokis aYesu hən Hai pusan. Len nasoruan b̃onb̃on datuke *tija*.

hai susur: [*ahai susur*] Avan ideh tohusur tabtab hən avan ideh, tosəsəlonj hən naʃusanan san mai tosəsəlonj husuri, togol nəsa gai tokele. Len nasoruan ʔonʔon datuke *disaepol*.

hai tutumav: [*ahai tutumav*] Avan ideh toum len naut siGot a Jerusalem. Etutumav hən naviolan nəvanuan lotoviol hən gail mai aGot, ale etutumav hən narivatvat gail mōs nəvanuan gail hən ʔeʔur kuv nəsaan salito. Len nasoruan ʔonʔon datuke *pris*.

hai wolwol: [*ahai wolwol*] Nəvanuan towol hən nəwag wol. Len nasoruan ʔonʔon datuke *kapten*.

hai tivtivan: [*nəhai tivtivan*] Nəvanuan toke timabul nawit marireu ibanʃis nəhai tivtivan len naʔuluk. Ale atenan iwol, naʔuluk eliv nəhai tivtivan van, ale etivtiv tan van, nətan esəŋav, utaut hən aten ʔimabul nawit lan. Datoləboi datʔikele am ke nəhai tivtivan ekir ʔuʔul nətan.

hani: [*nəhani*] Natit tohehe masuʔ topat len naim sesukapak.

Hermes: [*aHermes*] Nagot tovi ahai pispisul sinagot gail silat a Kris.

Herot: [*aHerot*] Len Na-kel-gati-an Veveu ikad aHerot itor:

1. Herot toyalyal evi kiŋ hən naprovens Jutea nəʔonj lotopas aYesu (Mat 2.1-22; Luk 1.5).
2. Herot Antipas anatun aHerot toyalyal eil a mō len naut a Kalili mai naut a Perea. Evi gai totah gat aJon Baptais ale tota kotov nəkadun (Mat 14.1-12; Mak 6.14-29; Luk 9.7-9). Ale evi gai tokot hən aYesu ale tosəvati

- təlmam van hən aPilate (Luk 23.7-12).
3. Herot Akrippa evi aməhaibən aHerot toy-alyal. ASisa ta Rom itabtabuh len aHerot Akrippa hum akiñ hən naut a Kalili, naut a Perea, naut a Samaria mai naut a Jutea. Evi Herot Akrippa togol aJemes aʋan aJon tomat ale totah gat ahai pispisul gail. Be natugulas ihani imat (Uman 12.1-24).
 4. Herot Akrippa anatun aHerot Akrippa ehusur atəman hum akiñ hən naut a Jutea. AHerot Akrippa enan mai aʋavinen nahəsan aPernis, aroβətah mai aFestus hən lotosəsəloñ hən aPol. Ale aHerot enan ikel uri ke aPol sagol natideh tonor hən bimat sile. (Ris Uman 25.13–26.32.)

hisop: [*nahisop*] Natuhhai sua nəβon tosusuau. Nəpashət nahisop, evi natsua naJu gail lotokade len nalotuan salit gail (Exo 12.22; Lev 14.4, 6, 49-52; Num 19.2-6).

hotel: [*nahotel*] Naim sua gotoŋavŋav lan, gotohanhan lan, gotopatpat lan len nəyaran sam. Goʋur natohan len nahotel husur nəmariboñ ʋisusua.

hulahul: [*ehulahul*] Nəboñ nalipah tosəsəloñ hən nabuai tois lilihai o lathutai lotohut nəman, ile məhat, eil, ipair hən nəhon van hən nəwalan, namətan arosəŋav, nədarinjan aroil vi məhat. Ehulahul. Len nasoruan ta Iglan luke *alert*.

hurhuwain: [*nahurhuwain*] Alat a Jutea ləsəkad nəβotel ideh gol ke loβir nəwain veveu burhulon nahurhunani o nahurhusipsip hum tovi βotel.

ikel: [*naikel*] Nəman naməsav totibau tohum

nəbal be totibau səhori.

il-buri-an: [*na-il-buri-an*] Nəvanuan bisor len na-il-buri-an, gai eil bur naməmauan mai namətahwan, ale isor.

im nabonbonan: [*naim nabonbonan*] Len nav-ile pisi naJu gail lukad naim lotobonbon lan hən ləbeʋurun nasoruan siGot mai ləbeʋusan həni. Lulotu len naim enan, be savi naim siGot, husur ikad naim sua ɲai siGot topat len nabiltivile Jerusalem.

im siGot: [*naim siGot*] Ipat len nabiltivile Jerusalem. Ikad naholəvat todar visi mai nəvanuan gail lotoum ei. Galevis lotutumav hən naviolan nəvanuan lotoviol hən gail mai aGot, galevis lokətkəta kəkol hən naholəvat hum nalipah gail. Len nasoruan siGot evi naim esan tokad Naut Tolo Masuʋ lohoim. Abiltihai tutumav eləboi beβis len Naut Tolo Masuʋ enan vəha-sua ɲai len nasihau tosua.

intəres: [*naintəres*] Gəberin nəvat sam len nalulutar, dereh tepisan nəvat ideh am. Ale naintəres evi nəvat, nəvat sam topasi nəboɲ topat tobəlav len nalulutar.

ist: [*naist*] Govi ist nəboɲ gotovi lan naut namityal tovisi lan.

itian tosa: [*naitian tosa*] AGot idam hən nəvanuan bigol naitian mai asoan tolah kitin mai ɲai. Naitian ideh am evi itian tosa ale aGot emətahun buni. Ris Lev 18.6–23.

jasint: [*nəjasint*] Nəvat nətau han tobisibis ale eləboi bimasil.

jaspa: [*nəjaspa*] Nəvat sua nətau han tomial o tokəsan o toyanyaɲ.

kako: [*nəkako*] Nəboɲ dattousan natit gail len

nəwag wol o nəlanis datokisi hən nəkako. Ale nəboŋ nəwag wol tobar naut tovi lan edədaŋ ei gol ke nəkako ipat a ut. Imaienan, nəkako evi natit nəwag wol o nəlanis topat gail van.

kamel: [*nəkamel*] Nərivatəvat sua nəmadun tosaḥsah. Ihanhan naliol hum nəbʉluk be eləboi biyar bəbəlav, namunun eḅuer. Husur enan loriŋ natit gail len nəmadun hən bəvusi len naut masmas gail.

karnelian: [*nəkarnelian*] Nəvat nətau han tobisi-bis, be səmasil savoi.

kat: [*nəkāt*] Natsua dattousan natideh toməlas lan tokad nawil tarhəte mai tarhəte. Ikad nəkat nahos o nəbʉluk o nəvanuan toliwi van, ale ikad nəkat tile nəvanuan tosul həni hum dattosul hən nawilbaro.

kelean todaŋ: [*nakelean todaŋ*] Natideh aGot o nəbiltivanuan tokel idaŋ hən nəvanuan ləbəhusuri. Nakelean lotodaŋ mai nə-kai-tasi-an gail aGot tokel mai aMoses hən alat aIsrael ləbəhusur gail hən ləbikad natit aGot tokel gat gail, naJu gail lokis natgalen pisi hən nalo.

kel-gati-an: [*na-kele-gati-an*] Nəboŋ avan ideh tokele ke dereh tigol natesua o tigol natesua balai, nəsa todaḿ hən biḡole timasmaienan. Nəsa tokele evi na-kele-gati-an. Len nasoruan bənbən datuke *promes*.

kemkeman: [*nakemkeman*] Len nasoruan ta Uluveu datuke həhəvur, len nasoruan ta Avoh luke kemkem. Ale len nasoruan siGot ike nahəhəvuran hən nasoruan *welkam* mai *glad* ale ike nakemkeman hən nasoruan *joy*.

kes: [*nakes*] Nəhai bətbətah tokad narien toru ŋai toil len nətan. Nəboŋ avan ideh tobətah

len nēhai bētbētah a mēhat, elēboi bēriŋ narien gēlar lan.

kēlas: [*nakēlas*] Natit tomasil dattolēboi datbēkēta tur lan. Idaŋ ale bēteh dereh timaŋpūlŋ. Nakēlas bīkad nasilva tarhēte datokisi hēn nakēlas sal be datsalēboi datbēkēta tur lan, nēboŋ dattokēta vi lan, datoleleduŋ ale datoris nēhodato.

koin: [*nakoin*] Nēvat lotogole hēn nametēlai nagol, nasilva o nakopa. Loŋur natit gail hēn nēvat galenan, ale evi naŋurŋuran hēn nauman.

komada: [*Nakomada*] Avan ideh toil a mō hēn nasoltia gail.

kopa: [*nakopa*] Nametēlai sua tomēdmēdau, nētau han tomial. Nēboŋ nakopa totaŋ, egām kēskēsan. Len naut a Vanuatu a mō datukad nakoin lotovi kopa. Nakoin hēn nēwan vatu mai nakoin hēn natu vatu arovi kopa.

krep: [*nakrep*] Ikad nēhau sua toŋan len nabiltihavhēte. Naŋit nēhau enan ihehe masuŋ, ale lupal dasdas naŋit nēhau hēn nasuhute bīsel. Nasuhute topat tobēlav kēkerek egām vi wain. Naŋite mai nēhau, lokis gēlar ŋisi hēn nakrep.

krisolait: [*nakrisolait*] Nēvat nētau han toyanyaŋ ale tomasil.

krisopres: [*nakrisopres*] Nēvat nētau han tokēskēsan ale tomasil.

kristal: [*nakristal*] Nēvat tomasil hum nakēlas, sēkad nētau ideh.

Kristo: [*aKristo*] Nēvanuan alat a Israel lotovvat viri, nēvanuan aGot totabtabuh lan hēn bīlav kuv alat a Israel dan naenemi salit gail. Be aGot itabtabuh lan hēn bēvi kiŋ silat lo-

torij nəlolit lan, savi kiŋ hən naut sua hum aTevit tovi kiŋ hən naut a Israel ta sutuai.

kul: [*ekul*] Nəboŋ avan ideh sədaŋ husur toməsaŋ, niben toməhav o saləboi biŋol natsua, datuke ekul.

kulan: [*nakulan*] Datbisor husur nakulan sivan ideh, namilen ke gai səkad nədaŋan.

kumin: [*nakumin*] Nəboŋ namisurhut naku-min esusau, ale lorij namisurhut gail len nəhanian.

kupit: [*nakupit*] Evi nabəlavan hən navəlan nəvanuan, tuŋat len nakobkob van vəbar nag-ilen nəŋarhuvəlan. Nabəlavan hən nakupit pəpadaŋ hən nahudhumita.

kuvoł: [*ekuvoł*] Nəboŋ tokad natit tosoḅur ale gulekis hən natit tovoi səhor gail am, gokuvoł. Gəbėkuvoł hən naieh len nabilikoro, namilen ke gulekis hən naieh tovoi səhor ideh gail am lotopat len nabilikoro.

lat lotokətkəta kəkol hən naim siGot: [*alat lotokətkəta kəkol hən naim siGot*] Naim siGot ikad naholəvat todar visi. Ahai tutumav gail mai nəvanuan len nahəmar a Levi loum len naut enan, be len nahəmar a Levi, galit galevis loum hum nalipah səbilitihai tutumav. Lokətkəta təban naut enan mai lokətkəta kəkol hən naim siGot hən avan ideh asike bəmədasi.

lepat: [*nalepat*] Nabilitipus katkat nətau han to-mial hum naliol tomasmas. Nalepat egəgəris.

leprosi: [*naleprosi*] Evi naməsahan hən nahurhuben nəvanuan togəgel hən nətau han hən bəgəm pəhapəhw. Len nalo siMoses nəvanuan tokad naməsahan tomagenan timasriŋ gaḅulan nəvanuan gail am hən bitoh

a tut dan galito. Gai eḅiḅiḅiḅal len nabunusian sinalo. Nəboḅ naməsahan tonon, ivan hən ahai tutumav hən ḅebunus vahvahur niben. Asike ḅisab naməsahan ideh am, ikel uri ke avan enan iveveu, eləboi ḅetəlmam vahim.

Levet: Len nasoruan ta mō datokis napəhaḅut toyalyal hən Levet hum dattokis naulumān toyalyal hən Nasuḅ.

linen: [*nalinen*] Nəkaliko pəhapəhw tokat udud lotovaii hən natret gail topat len nalut nəflaks. Nəvanuan gail loləmasi husur sagol naut topud hən avan ideh tosun nahurabat lotosode hən nəkaliko enan. NaJu gail lorunḅ gol niben alat lotomat lan.

lion: [*nalion*] Nəbiltiḅus katkat nətau han tomial hum naliol tomasmas. Nalion ulumān ikad navurun ləbləbah todar vis nəhon.

lipah: [*alipah*] Avan ideh tohut nəvanuan tosa gail lotoḅur kotov nalo hən naut. Itah gat galito, eriḅ galit len naim ḅəbaḅis o len nakotan. Len nasoruan ḅonḅon datuke *polis*.

lo: [*nalo*] Len naut galevis len nasoruan siGot, nalo evi nalobulat erim aMoses totos gail len natuḅatan hən nasoruan siGot. Ale len naut galevis naJu gail luke nalo, be namilen ke nasoruan siGot kavkav. Ale len naut galevis am nalo evi nəsa aGot tokai tasi mai nakelean limasgol husuri.

lokust: [*nalokust*] Ehun natohtohlomətu, ihanhan natideh tokəsan ale egəm len nəbiltivəshəte tohum nəmarigw. AGot idamā hən alat a Israel ləḅihan nalokust.

madihdih: [*imadihdih*] Natideh dattoke tomadihdih ipat magenan akis, gole ke

datbīke nāburhuwai imadihdih, namilen ke naut kēmas dattovəvaut kuv nəwai tosobur, nəwai ipat pītṛītoṽ ḡai. Nədaṅan siYesu imaienan, naut kēmas galevis ivan dani, nədaṅan san ipat pītṛītoṽ ḡai.

mail: [*nəmail*] Nəmail silat a Rom evi namita tovi 1500.

malperi: [*nəhai malperi*] Nəbīltihai tokad nəharhəte topat nasiḡau tosobur, toharhar təlmam. Iṽan hən nəṽit len natuhhəvḡəte. Nəboṅ nəṽit nəmalperi tomen iboṅboṅ buni o imotmot ale ihehe masuṽ.

maṅmaṅ: [*imaṅmaṅ*] Nəboṅ avan ideh toris natesua totile masuṽ, iṽaṅ habat lan, nabuṅon esəṅav, namətan ḡəlaru arosəṅav.

mapol: [*nəmapol*] Nəvat tokab masuṽ husur tokad nətau tiltile ḡail. Loum hən naim ḡail mai nəlablab ḡail həni.

mariboṅ: [*nəmariboṅ*] Len nasoruan siGot nəmariboṅ evi nəboṅ sua kavkav, nalennəyal sua kavkav mai nalenmariug sua kavkav.

matuan: [*nəmatuan*] Nəboṅ dattomabul nəhanian, itov, ale iṽan. Hum ma toṽan hən nəṽite, hum ma toṽan hən nəhanian tin pipitan. Ale nəboṅ nəhanian tomatu datutarive o datokir susuri. Alat aIsrael lotomabul nawit, nəboṅ tomatu luta kokotovi. Ale datokis nəboṅ enan hən nəmatuan. Len nasoruan ta Iḡlan datuke *harvest*.

merikel: [*nəmerikel*] Natesua avan ideh saləboi bīgole, be nəboṅ aYesu togole, nəvanuan pīsi lumaṅmaṅ lan.

məlauah: [*naməlauah*] Nəlablab topat mashuwag.

mənas: [*namənas*] Nəkabkabilan mai na-mīal-

habat-an togәм len aGot, ale topat len naut aGot totoh lan. Len nasoruan ta Iglan, datuke *glory*, be nasoruan enan ikad namilen tile am toke nәyalyalan.

mәр: [*namәр*] Nәda hән nәhai sua. Nәboҗ nәda tomasmas, egәм vi hai pәhas. NaJu gail lovәhas niben nәvanuan tomat hәni, ale lopәҗas namәр hән nәboҗ nәbasuhab бәsusau.

mina: [*namina*] Evi nakoin silat a Kris tovi nәvat hән naҗurҗuran hән nauman hән nahәbati totor.

mint: [*namint*] Naluhai sua nәboҗ tosusau. NaJu gail loriҗi len nәhanian.

mitisau hән nәmauran tonor: [*namitisau hән nәmauran tonor*] Namitisau evi nalәboian dattokade husur dattosәkul, o nalәboian dattokade hән dattogol natsua. Ale avan sua ikad namitisau hән bitawag, avan tile ikad namitisau hән бeum hән naim o hән бevәteh navus mai nәwei, be lәsәkad namitisau hән nәmauran tonor. Avan ideh tonau nalәboian tokade len nәmauran san, ale tonau nәsaban san gail, be togol naҗide tonor aGot tohәhaҗur hәni, gai ikad namitisau hән nәmauran tonor.

Nasub: [*Nasub*] Len nasoruan siGot nasub ikad namilen tiltile gail. Nәboҗ toбol husur naslev mai nәmasta san, naslev ekis amasta hән Nasub. Nәboҗ avan ideh tosor mai nәvanuan totibau o nәvanuan tovat nәhes, ekisi hән Nasub. Vәha-sobsoбur nәvanuan gail lokis aYesu hән Nasub husur loputsani len nәnauan salito. Alat lotoriҗ nәlolit len aYesu lokisi hән Nasub husur tomat hән lәbikad navoivoian mai aGot, mai nәmauran vi sutuai. Ale len

nasoruan siGot ta m̄o lokis aGot h̄en Nasuḅ aGot.

Natun aGot: [*aNatun aGot*] N̄ehes sua nasoruan siGot tokis aYesu h̄eni.

Natun Nanoran: [*aNatun Nanoran*] N̄ehes sua nasoruan siGot tokis aYesu h̄eni.

Natun N̄evanuan: [*aNatun N̄evanuan*] N̄ehes sua nasoruan siGot tokis aYesu h̄eni. Datusabi len nalobulat Daniel hum tovi aKristo (Dan 7.13-14), be len naut sual am len nalobulat enan (Dan 8.17), mai len nalobulat Ezekiel, anatur n̄evanuan evi n̄evanuan ŋai, savi aYesu.

nau-utaut-an: [*n̄-nau-utaut-an*] N̄əb̄oŋ gotosor utaut h̄eni ke gigol natsua, gusor mai n̄evanuan tile gail. Ḡəbinau utaut h̄en ḡəb̄igol natsua, gunau len gaiug s̄əb̄om̄.

not: [*nanot*] Govi not n̄əb̄oŋ namityal tovisi len nav̄əlaḿ n̄əmatu. Len naut a Uluveu datuke datovi pan.

oil: [*naoil*] Natit tohum n̄əwai be tob̄ut̄elas. N̄əb̄oŋ dattobul h̄eni mai n̄əwai, isal p̄oniwai. Ikad naoil tiltile gail, naoil ipat len naḗus, ipat len n̄əlal mai nab̄əŋletw, ale datoḗir naoil tile len naenjin h̄en ḅigam ḅivoi. NaJu gail lugol nab̄iltivat erib, bul dasdas naḗit naoliv h̄en l̄əb̄ikad naoil han.

oliv: [*naoliv*] Ikad n̄əhai sua len naut a Israel. Nalute imaniv̄əniv ale ikad naḗite. NaJu gail lugol nab̄iltivat erib, bul dasdas naḗit naoliv h̄en l̄əb̄ikad naoil han. Len nasoruan siGot datokis n̄əhai enan h̄en naoliv o n̄əhai oliv, ale lokis naḗit n̄əhai enan h̄en naoliv.

omeka: [*omeka*] Len n̄əalfapet silat a Kris, omeka evi naleta nam̄əkot.

oniks: [*naoniks*] N̄əvat sua n̄ətau han totiltile be

gəsaləboi gəbəkəta tur lan.

pali: [*nəpali*] Nəpali evi liol sua tokad namisurhute. Hum namisurhuwit, nəvanuan lolis dasdas namisurhupali gail hən bəgəm vi flaua hən ləbipan nabəta həni.

panismen: [*nəpanismen*] Nəboŋ gotogol tosa, ikad natesua todaŋ bībar gaiug, napəŋasan o natunusian o nabilasian o natohan len naim bəbaŋis.

Pasova: [*nəPasova*] Nəhanan hən NəPasova evi nəhanan seJu gail husur lohəhaʋur hən nəboŋ aGot togol pīs ahai a mō silat a Ijip lotomat be səbar alat a Israel.

paus: [*nəpaus*] Len nasoruan siGot egai ikad namilen eru. Esua, natsua lotopat nəvat bŋrhulon. Togon, natsua lotosiriv hən nabu nəbalan lan hən ləbipati van.

peril: [*nəperil*] Nəvat nətau han tokəskəsən ale tomasil.

perŋan: [*ipərŋani*] Datbīke nəmargobut ipərŋan naut pīs, namilen ke naut pīsi evisivis lohoim mai vivile. Datbīke nəhanian ipərŋan naut pīs, namilen ke lopəpəhun nəhanian van hən naim pīs, ideh səpar. Datbīke na-kel-uri-an tovoi ipərŋan naut pīs, namilen ke nəvanuan len naut pīs losəsələŋ həni.

pəhav utaut: [*epəhav utaut*] Avan ideh ikel ur natideh savisi sal, be dərəh tevisi balai. Len nasoruan siGot, nəvanuan gail lotomaienan lukel ur nəsa aGot tokele ŋai. Len nalo siMoses ikele ke, nəboŋ avan ideh topəhav utaut, asike bīsarpoh, nəvanuan gail limastubuni (Deu 13. 1-5).

rue: [*narue*] Naluhai sua nãbon tosusau be nabus han tokon. NaJu gail lugol nalukai nareran hãni ale loriŋi.

reven: [*nareven*] Evi nãman namãsav tomermer. Etibau ale ihanhan natideh, hum namisurhutit gail, natit tomat gail, navite, mai natuhtit tokelah gail.

rubat: [*erubati*] Nãboŋ dattogol nãsaan datimaspanis sile, ale nãpanismen evi matan. Nãboŋ aGot torubat nãsaan dan gidato, ehum tokas kuvi hãn asike datbipanis sile am. Datbike nãsaan sidat imarubat, namilen epiŋpitoŋ. Len nasoruan bõnbõn datuke *fogif*. Len nasoruan siGot, nãboŋ toke sah rubati, namilen ke nãhau tobaŋis gat natsua sãbaŋisi am.

saan: [*nãsaan*] Datupair dan aGot, datugol nãsa aGot tomõtahuni, nãsa togol dattopãpehw dan aGot. Nãsa aGot toke tosa, datugolgele. Ale nãsa aGot toke tovoi, enan datsagole.

saban: [*nãsaban*] Len nãmauran sidato datohusur suluŋ naŋisal tonor.

safaia: [*nãsafaia*] Nãvat sua nãtau han tobõboŋ ale imasil.

salfa: [*nãsalfa*] Nãvat sua nãtau han toyanyaŋ. Golãboi gãbisãbi pãpadaŋ hãn nãhab a Bu.

Sanhitrin: [*nãSanhitrin*] Naluŋoh hãn alalumãan totibau seJu gail lotobõtah hum nakotan. Alat lotobõtah len nãbõnbõnan enan lovi: abiltihai tutumav, alat lotolav namilen a m̃o mai nãbathudud galevis salito, alat lotoil a m̃o hãn naJu gail mai alat lotokad namitisau hãn nalo siMoses. Len nasoruan bõnbõn datuke *kaonsel blong ol man Ju*.

Sappat: [*nãSappat*] Nãmariboŋ aGot toriŋi ke tovi

nəmariboŋ hən nəŋavŋavan. NəSapat seJu gail etuʔat nəboŋ namityal tomasur len naFraitə ale ivan vəbar namityal tomasur len naSatete.

sata: [*nəsata*] Nəsata ehum nəhad naJu gail loriŋ nəflaua lan nəboŋ lotobul dasdas namisurhuwit. Datsaləboi namələsan han, be datoləboi ke nəsata totor hən nəflaua evi nəflaua tosoʔur.

Sattiusi: [*naSattiusi*] Avan ideh len nəpati hən napolitik sua, sadəlom ke ikad na-le-məhat-an dan nəmatan. Galit isoʔur lovi ahai tutumav mai abiltihai tutumav gail.

saut: [*nasaut*] Govi saut nəboŋ namityal tovisi len navələm nəmair. Len naut a Uluveu datuke datovi məhat.

Selot: [*naSelot*] Nəvanuan len naluvoh sua lotoke naut a Jutea tepəpəhw dan alat a Rom, lotoke libal mai galit hən naut a Rom asike teil a mō hən naut a Jutea am.

senturion: [*nasenturion*] Nasoltia toil a mō hən nasoltia lotovi 100.

Seus: [*aSeus*] Nagot toil a mō hən nagot pisi silat a Kris.

səkel: [*nasəkel*] Len nasəkel, nəvanuan enənoʔ hən namələsan nametəlai gai toləboii mai namələsan hən natit gai saləboi, hən ʔeləboi namələsan hən natenan.

səkul: [*esəkul*] Len nasoruan siGot, namilen səkul evi səkul hən namitisau, savi nalotuan.

sikaṁor: [*nəhai sikaṁor*] Evi nabiltihai nəda hən topəhapəhw. Naʔit nəhai nasikaṁor iyaŋyaŋ o ebisibis nəboŋ tomen ale nəvanuan luhanhan gail.

silva: [*nasilva*] Nametəlai sua, nətau han tomasiav. Nəboŋ nasilva totaŋ, egəm motmot.

Gegai datukad nakoin lotohun nasilva. Nakoin hən naten vatu, nakoin hən natwenti vatu mai nakoin hən nafifti vatu lohun nasilva.

sinamon: [*nasinamon*] Nahurhuhai sua nəḃon tosusau lotoriŋi len nəhanian hən ləḃgol nabus han ḃivoi.

Sion: Len Nasoruan siGot, lokis nəḃiltivile siTevit hən naut a Sion, ale lokis nəḃiltivile Jerusalem hən naut aSion am, mai Jerusalem veveu. Ale len naləḃulat Ipru, Sion evi alat siGot (Ipru 12.22-23).

Sisa: [*aSisa*] Naulumān ideh toil a mō hən alat aRom hum tovi kiŋ salit gail, lokisi hən aSisa. Ale nəhes enan tovati egəm len nəvanuan toil a mō hən naut a Rom sutuai tia, nahəsən aJulius Sisa.

skopion: [*naskopion*] Len naut egai datokisi hən nahuthut, be savi huthut totoh len navis. Evi natuhtit sua tokad narien toməlevtor. Ikad nariḃriḃon totibau a mō hun nahuh, ale ikad nagilen tobəlav kəkereh toləboi ḃevin nəvanuan. Len naut egai datukad natuhtəte gail ŋai be len naut tiltile lukad nəḃiltihəte. Nəḃoŋ tovin nəvanuan, navinian eləboi ḃigol nəmatan.

slev: [*naslev*] Nəḃoŋ alat a Rom lotəḃal mai alat naut tile, ale lotosəhor galito, losəhar nəvanuan nəḃalan isoḃur dan naut enan vi Rom. Len nəmaket loḃur hən galito hum nabuai o nəḃuluk o nəḃəaŋ o nəhab. Nəvanuan toḃur naslev len nəmaket etəgau nəmauran san. Eləboi ḃigol timat o riŋi mai naslev pəhaḃut hən arḃipas naslev ideh am. Nəmauran hən naslev savi esan, ipat len gai toḃuri len

nəməkət.

sogsog: [*sogsog*] Naulum̃an o nabuai o nabuluk səkad nədavurhut naloson, husur avan ideh totev kotovi.

sohotut: [*isohotut*] Datb̃isohotut hən datb̃igol natsua, namilen ke datsənau savoi be datugol tutut həñi ale datugol suluvi.

soltia: [*nasoltia*] Nəvanuan tokad nauman tovi nəbalan. Esua len naluṽoh lotoḅal len nabiltiḅalan. Datokis naluṽoh enan navəshəsoltia.

sor levlev: [*isor levlev*] Nəboŋ dattosor len nəbathusoruan sua, esua isor tarhət, togon isor tarhəte van vəbar ḅimasil len nənauan sidat p̃isi. Len nasoruan ḅonḅon datuke *dibet*.

sor ṽəsṽəsaii: [*isor ṽəsṽəsaii*] Nəboŋ gotosor husur natesua nəvanuan gail ləsaləboii, gusor van hən gəḅigol ḅip̃arḅar len nənauan salito.

sor-tastasi-an: [*na-sor-tastasi-an*] Nəboŋ lotokot hən avan ideh, len nakotan, avan ideh eil, ikel ur nəsa tosa avan enan togole. Na-kel-uri-an enan evi na-sor-tastasi-an.

sparo: [*nəsparo*] Evi natuhman naməsav toməlmələh len tan ale hanhan ei. Naut a Vila ikade.

stata: [*nəstata*] Nabəlavān hən nəstata evi namita tovi 185.

stoik: Nəvanuan galevis lotodəlomi ke nəvanuan ŋai ikad nənauan tonor hən ḅekəta təban gai səḅon. Lunau ke nagot evi natit p̃isi len navile a pan, ale nəvanuan p̃isi mai natit p̃isi loḅitḅitoṽ.

sukapak: [*nasukapak*] Natuhtite toməlmələh ale niben ikad navurun. Ikad nəwei hum

navəvəlas. Ikad nasukapak lototoh səbōlito ale ikad galevis am lototoh bōnbon len navəshəte, ale lotoum bōnbon. Galenan loum hən naim, ale burhulon naim ehum naim sevəvəlas. Len naim lusah tuan natit tohehe masuṽ dattokisi hən nəhani.

talent: [*nətalent*] Nətalent nasilva evi naṽurṽuran hən nauman hən nasihau tovi 15. Nətalent nagol etibau vəha-30 səhor nətalent nasilva.

tav: [*nətav*] Nəman sua tohum navimal be eṽəhapəhw.

tehan: [*nətehan*] Nəbōṽ nəvanuan toteh, igol nəsa hən toteh ale iteh mabe? Len navide enan datusor husur natehan san.

tenarius: [*nətenarius*] Evi nakoin sua ta Rom, alat a Jutea lotoṽur nətaks salit həni. Evi nəvat naṽurṽuran hən nauman hən nəmaribōṽ to-sua ṽai.

til: [*nətil*] Naluhai sua nəbōn tosusau. NaJu gail lōriṽi len nəhanian.

tin: [*nətin*] Nametəlai sua tomədmədau, nətau han tomasiav. Nətin sətəṽ. Len naut a Van-uatu natin, naieh tuna topat burhulon, loum həni hən natin.

tiv-dalusi-an: [*nə-tiv-dalusi-an*] AGot ikel na-kel-gati-an sua mai aApraham mai nəpasusan san van vəbar aMoses. AGot ike, naulumian san gail ləbetiv dalus navunut salit mai sinat-ulit gail hən bimasil ke lotodaṽi hən na-kel-gati-an siGot, dereh gai tetəgau gat na-kel-gati-an san (Gen 17.10-14; Lev 12.3).

tivtiv tan: [*etivtiv tan*] Nəbōṽ naṽuluk toliv nəhai tivtivtan van, etiv nətan gol nətan esəṽav,

ale eutaut hən nəvanuan ðimabul namisurhut gail lan.

toŋki: [*toŋki*] Ehum nahos be nədarinjan arobəlav.

topas: [*natopas*] Nəvat nətəu han toyənyəŋ ale tomasil.

trahma: [*nətrahma*] Nakoin tovi nəpurpuran hən nauman hən nəmariboŋ tosuə.

trakon: [*nətrakon*] Ehum nəbilitimət totibau o nəbilitiməhəb totibau tokad nəhabəlan. Len nasoruan siGot akis nətrakon evi Setan.

trampet: [*nətrampet*] Natsua lotoum həni hən nametəlai, ale nəboŋ lotovuv lan, iwal səhor nəwəlan hən nəhəmadu.

tret: [*natret*] Nəhau tomanivəniv lotosəsod həni.

tsen: [*natsen*] Nəhau todaŋ tovi metəlai. Ikad nariŋ tosuhud nariŋ togon van van ebəlav.

tunusi: [*etunusi*] Nəboŋ dattogol natideh o datokel natideh nəvanuan tile toləŋon tosa sile, datotunus nəvanuan enan. Nəlon avan enan imabe? Hum ma nəlon topaŋpaŋ, hum ma nəlon sədaŋ am, hum ma tololosa, be nəlon isa.

ut Tolo Masuṽ: [*Naut Tolo Masuṽ*] Naim siGot ipat len nəbilitivile Jerusalem. Naim siGot ikad naholəvat todar visi. Ale len naim siGot ikad narum̃ eru. Narum̃ bopita, lokisi hən Naut Tolo, ale narum̃ tarhəb̃iltikaliko lohoim, lokisi hən Naut Tolo Masuṽ. Avan ideh saləboi bəbis ei, be əbilitihai tutumav eləboi bəbis vəha-sua len nasihau ṽisusua.

vaipa: [*nəvaipa*] Evi nəm̃at tosa. Nəboŋ tohat avan ideh nabehi han igol avan enan imat.

vanuan Nanoran: [*Nəvanuan Nanoran*] Nəhes sua nasoruan siGot tokis əYesu həni husur gai inor buni.

vanuan nətaks: [*nəvanuan nətaks*] Nəvanuan

tolavlav kuv nəvat dan nəvanuan gail mōs nəgavmen a Rom.

vatvat viri: [*ivatvat viri*] Nəboŋ gototoh vir natesua hən bəvisi, ale goləboi tia ke dereh tevisi, be gəsaləboi nəboŋ o namityal han, guvatvat viri. Len nasoruan bōnbōn datuke *hop o ekspek*.

vilesir: [*navilesir*] Natsua togol nəvanuan imat ale pelan han nəvanuan galevis am, ale sədareh isoḅur lumat. Len nasoruan siGot, len naut galevis navilesir evi naməsahan, len naut galevis am evi natideh tosa masuṽ nəvanuan isoḅur lotomat lan.

vinika: [*navinika*] Nəboŋ nəwain topat tobəlav, nədaŋan eḅuer am ale egəm kon. Nabus han ikon səhor naləman.

violan (hən natutumavan): [*naviolan (hən natutumavan)*] Nəboŋ alat a Israel lototutumav, lotutumav hən narivatəvat ləsəkad natideh tosa len gail. Lotutumav hən nətav gail, nawit mai nəwain am. Natit p̄isi lototutumav həni evi naviolan hən natutumavan.

vus beltaŋ: [*navus beltaŋ*] Evi natit tokad nəhau gail nəvanuan toraŋraŋe həni hən biḡol nəwalan ale nəvanuan lokəkai husuri suŋan alathutai lotokəkai husur nakita mai napes.

v̄isusua: [*āvisusua*] Ahaṽut ideh b̄ikad anatur uluŋan tosua ŋai, datokisi hən āvisusua setəman.

v̄isusua: [*nav̄isusua*] Namətas o nəwei tokad namətan tosua ŋai.

wain: [*nəwain*] Len naut a Jutea lupal dasdas naṽit nakrep hən nasuhute bišel. Nasuhute topat tobəlav kəkereh esəsaruv̄ ale egəm vi

wain.

waks: [*nəwaks*] Natsua lotoum hən nəkadel həni.
Nəbøŋ togəm vi wai, nəwai nam̄ial bolai.

wes: [*nawes*] Govi wes nəbøŋ gotovi lan naut
namityal tomasur lan.

wik: [*nawik*] Len nasoruan siGot nawik evi
nəmaribøŋ lotoməlevru.

wit: [*nawit*] Nawit evi liol sua tokad
namisurhute. Nəvanuan lolis dasdas
namisurhuwit gail hən bəgəm vi flaua hən
ləb̄ipan bəta həni.

wolf: [*nawolf*] Ehum nəb̄iltilipah katkat towael.

yok: [*nayok*] Nəhai lotoriŋi len nəb̄uluk eru hən
arbiḃon hən arḃeum ḃonḃon. Ikad nayok tile
am tovi nəhai topat len nəbathuvəson nəvanuan
natit toməlas totahətah tarhəte ale natit tile
totahətah tarhəte.

**Nasoruan siGot len nasoruan ta Uluveu
The New Testament in the Maskelynes language of
Uluveu, Vanuatu
Niutestamen long lanwis Maskelynes blong Uluveu,
Vanuatu.
Le Nouveau Testament dans la langue Maskelynes de
Uluveu, Vanuatu.**

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Maskelynes

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

cb9da196-fced-5a7c-9540-74db5e4270fd